

2. Bierz udział w programach szczepień ochronnych przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B

Okolo 18% nowotworów w populacji światowej przypisuje się przewlekłym zakażeniom wirusowym, bakteryjnym i pasożytniczym. Programy szczepień stały się istotnym elementem walki z nowotworami*. W UE dotyczy to 10% nowotworów, a przede wszystkim raka szyjki macicy, wątroby i żołądka oraz niektórych nowotworów układu krwiotwórczego. W kontekście raka wątroby każdego roku na obszarze UE odnotowuje się ok. 30 tysięcy nowych przypadków pierwotnego typu tej choroby. W ciągu ostatnich 20 lat zapadalność i umieralność z tego powodu wzrosła wśród mężczyzn we Włoszech, Francji i w Niemczech. Przyczyną większości przypadków raka wątroby jest przewlekłe zakażenie wirusem zapalenia wątroby typu B (HBV) lub C (HCV).

Wirus zapalenia wątroby typu B

W Polsce osób przewlekłe zakażonych HBV jest aż 300 tysięcy! Na szczęście zmniejsza się liczba nowych zakażeń HBV (w 1990r. – 15 000 przypadków, w 2000r. – 2000 przypadków). Wynika to z ogólnej poprawy warunków sanitarno-higienicznych oraz przede wszystkim, z programu szczepień, który stopniowo obejmuje coraz większą część populacji. Społeczna świadomość niebezpieczeństw, jakie niesie ze sobą zaniechanie szczepienia, jest w Polsce coraz wyższa, między innymi dzięki szeroko zakrojonym akcjom edukacyjnym (np. „Żółty Tydzień”). Zakażenie wirusem zapalenia wątroby typu B (zwykle w wyniku kontaktów seksualnych lub poprzez skażone igły) wiąże się co prawda z o wiele mniejszym ryzykiem rozwoju przewlekłego zapalenia i raka wątroby niż w przypadku, gdy zakażenie nastąpi podczas porodu lub w dzieciństwie, stanowi jednak częstą przyczynę ostrego zapalenia wątroby.

Wirus zapalenia wątroby typu C

Zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu C to coraz większy problem w niektórych częściach UE, zwłaszcza we Włoszech, Grecji i Hiszpanii oraz wśród osób uzależnionych, przyjmujących narkotyki dożylnie. Niestety także w Polsce w ciągu ostatnich kilku lat obserwuje się wzrost liczby osób hospitalizowanych z powodu marskości wątroby i raka wątroby związanego z zakażeniem HCV. Po 20 latach trwania zakażenia HCV co najmniej u 20% chorych dochodzi do rozwoju marskości wątroby, co z kolei znacznie zwiększa ryzyko wystąpienia raka, ponieważ oba te schorzenia są ze sobą dość ściśle powiązane.

* W ostatnich latach wprowadzono szczepionki przeciw niektórym szczepom HPV, mogące chronić przed zachorowaniem na raka szyjki macicy. Szczepionki te wprowadzono też na rynek. Ciągłe jeszcze ich masowe stosowanie jest na poziomie eksperymentów populacyjnych. W żadnym kraju europejskim nie objęto szczepieniem całej populacji dziewcząt, uznając potrzebę dalszych badań. Trzeba też pamiętać, że szczepienie nie rozwiązuje problemu (nie chroni przed zachorowaniem) osób już zakażonych HPV (dorosłych). I nawet zaszczepienie całkowicie skuteczną szczepionką skierowaną przeciwko wszystkim szczepom HPV nie rozwiąże problemu raka przez najbliższe 30-40 lat; potrzebne jest prowadzenie populacyjnych programów wczesnej diagnostyki i leczenia.

Mimo wielu prób nie stworzono jeszcze szczepionki przeciwko HCV. Trudności w jej opracowaniu wiążą się przede wszystkim z występowaniem różnych typów genetycznych tego wirusa i dużą zmiennością jego budowy w przebiegu zakażenia. Na chwilę obecną zaleca się działania profilaktyczne pomagające zapobiegać zakażeniom wirusem zapalenia wątroby typu C. Polegają one na kontroli krwi i produktów krwiopochodnych oraz na unikaniu stosowania igieł wielokrotnego użytku podczas zabiegów medycznych i niemedyceńskich (akupunktury, tatuażu itp.). Należy również pamiętać o przestrzeganiu standardów higieny osobistej oraz unikaniu wykonywania zbędnych badań inwazyjnych (częstego pobierania krwi lub endoskopii).

